

LRKs huvudstyrelse uppmanar alla uppfödare att även fortsättningsvis ögonlysa samtliga hundar som används i avel, både för din egen skull och för rasens bästa.

Gentest av labrador

När man går till sin veterinär ska man ha med sig **SKK-remiss**, vilket är en remiss som SKK utformat. Den beställer man från SKK eller skriver ut själv från SKKs hemsida, Optigen-remiss.

Man måste också, som tidigare, fylla i och skicka **Optigens egen remiss**. Den finner man på Optigens hemsida: www.optigen.com/opt9_printform.taf

Det enklaste är att du själv skriver ut remisserna, fyller i de uppgifter du kan hemma, och sedan tar med remisserna till veterinären. Det kan också vara bra att du skriver ut information om vilka krav Optigen har om mängden blod och tillsats för att förhindra koagulation.

Information hittar du här www.optigen.com/opt9_shipsample.html

När du bokar tid hos din veterinär, tala om att det är ett blodprov för gentest du vill göra och att det ska skickas till Optigen.

Följande ska du alltså ha med dig till veterinären

- **SKKs remiss**
- **Optigens remiss**
- **info från Optigen om provtagning**
- **registreringsbevis**

Veterinären tar blodprovet, kollar ID och skickar provet till Optigen. Det bästa är om man skickar provet i början av veckan, så det inte ligger över en helg. Det är också bra om provtagningen sker på förmiddagen, så provet kan gå med posten samma dag. Snabbaste svaret får man om blodprovet skickas direkt till Optigen i USA. Provet måste då förpackas enligt Optigens rutiner och det ska skrivas en tulldeklaration. Man kan också skicka till ett laboratorium i Holland, som förbereder blodprovet. Det tar då lite längre tid att få svar, men transporten till laboratoriet går snabbare.

Provsvaret går sedan till både ägare och veterinären. För att handläggningen ska fungera utan problem, ska ett kuvert med den provtagande veterinärens adress bifogas provet. När veterinären har fått provsvaret skickas det med SKK:s remiss till SKK som registrerar resultatet.

Vad kostar det?

Det kan variera, men det finns några olika rabattsystem. Om dem kan man läsa på Optigens hemsida. Om man ansluter sig till en s k "clinic" (en grupp som analyseras samtidigt) så får man 20% rabatt. Man kan i princip ansluta sig till vilken clinic som helst. Dessa planeras i god tid och tidpunkterna finns på Optigens hemsida. Det spelar ingen roll om det är en annan ras eller om det är i ett annat land (obs att provtagningen ändå måste ske i Sverige och med SKK:s remiss). Man ringer eller mailar till Optigen och frågar om man kan få vara med i någon planerad clinic. Går det, så får man ett "lösenord", oftast en sifferkombination, som man ska ange på Optigens remiss. Optigen kräver betalning i förskott och skickar ingen faktura till veterinären. Enklaste metoden är faktiskt att hundägaren använder eget kreditkort, det finns plats för sådana uppgifter på Optigenremissen. Betalningen sker i US dollar.

I dagsläget kan man räkna med en kostnad för provtagningen hos den svenska veterinären, porto för

blodprovet och sedan själva analysen

Från SLU

Progressiv retinal atrofi (PRA)

Progressiv Retinal Atrofi (PRA) är ett samlingsnamn för flera ärftliga nätthinnesjukdomar som förekommer hos olika hundraser och resulterar i blindhet. Sjukdomen eller snarare sjukdomarna kan antingen bero på en medfödd defekt där syncellerna redan under embryonalutvecklingen har utvecklats på ett onormalt vis eller på en degeneration av syncellerna hos den vuxna hunden. Idag är genetiken bakom en del former av PRA känd och det finns även möjlighet att genomföra genetiska tester för att undersöka om en hund är bärare av sjukdomsgenen. För många varianter av PRA är dock den genetiska orsaken okänd. För öka kunskapen om PRA bedriver Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) flera forskningsprojekt om PRA.

Hälsoprogram för PRA från 2007

- Central registrering av resultat från genspecifikt test (DNA) för prcd-PRA (SKKs remiss eller LRK's hedersintyg) hedersintyget gäller för hundar testade före 28 februari 2006.

- För närvarande godkänner SKK endast optigens test och det måste vara via ett blodprov.

- Anlagsbärande hund får användas till avel enbart med DNA-testad friförklarad hund. (observera att som friförklarad hund räknas även hundar som är hereditärt fria från anlaget, det vill säga avkomma efter två DNA-testade friförklarade föräldrar).

- Inga affekterade djur (DNA-test eller ögonlysning) får användas i avel.

- Hundar kan förklaras hereditärt fria (som hereditärt fri räknas en avkomma till två DNA-testade föräldrar som är normal/clear/A, resultaten måste finnas i SKK:s register). Detta innebär att den obligatoriska ögonlysningen av föräldradjur tas bort som ett krav för att få registrera valpar i SKK.

- Ögonlysningen registreras fortfarande centralt av SKK.

- Ögonlysningen kommer dock att finnas kvar som en rekommendation i LRK:s avelspolicy och som krav för valphänvisningen. Ögonlysningen får ej vara äldre än 1 år.

Central registrering hos SKK

LRK har haft central registrering av resultat från gentest sedan i början av 2006. Det nya hälsoprogrammet innebär att resultaten fortsätter att registreras hos SKK. För att resultaten ska registreras är det nödvändigt att testet sker med SKKs remiss.

Frivillighet under ansvar

Det nya hälsoprogrammet bygger på frivillighet. Man är alltså inte tvungen att gentesta sin hund innan den används i avel. Det finns dock flera fördelar med att testa sin hund.

Den största fördelen är givetvis att få kunskap om hunden är fri från anlaget, anlagsbärande, eller om den kommer att bli sjuk i PRA. Avkommorna till två gentestade hundar kan inte bli sjuka i PRA.

Ytterligare en fördel är att avkommorna efter två hundar som är testade och fria från anlaget automatiskt registreras som hereditärt fria från anlaget. Detta innebär att det kommer att stå i SKKs hunddata att avkommorna är fria från anlag för prcd-PRA. Om två hereditärt fria hundar paras, blir även de registrerade som hereditärt fria. Det finns för närvarande ingen begränsning när det gäller antal generationer.

För rasen som helhet är det bra om så många hundar som möjligt testas! På sikt ska vi kunna bli av med den här sjukdomen och för att det ska bli möjligt krävs att vi alla tar ansvar och medvetet agerar ansvarsfullt i vår avel så att anlaget inte sprids. Labradorklubben kommer att noga följa upp utvecklingen via SKK:s registreringar.

I LRKs valphänvisning står det om föräldrarna till en kull är gentestade eller inte. Detta är en viktig information för valpköparen och det kan vara en fördel för uppfödaren om föräldrarna är gentestade.

Ju fler hundar som testas, desto mindre är risken att det dyker upp obehagliga överraskningar i form av PRA-fall och anlagsbärare som man inte visste om och som påverkar mångas avelsarbete.

Att ett PRA-fall blir känt, får idag mindre besvärliga följder än tidigare, då det finns möjlighet att gentesta nära släktingar istället för att de automatiskt blir utslagna från aveln vilket har varit fallet enligt det tidigare hälsoprogrammet. Men har man en nära släkting till en hund med PRA eller som är anlagsbärare, är det extra viktigt att gentesta före avel, just för att slippa onödiga risker och obehagliga överraskningar.